

Nr 867

Av herrar **Gomér** och **Börjesson** i Falköping, *angående änkepensionen inom den allmänna försäkringen.*

(Lika lydande med motion nr 678 i Första kammaren)

De trygghetsreformer som genomförts i syfte att bereda alla medborgare i landet en i ekonomiskt avseende tryggad ställning vid sjukdom, ålderdom eller vid oförutsedda nödtillfällen är i många hänseenden förknippade med bestämmelser som för olika grupper av människor innebär stora orättvisor. Från centerpartiets sida har vi vid upprepade tillfällen påtalat bl. a. regler i ATP-systemet som medför att ett stort antal människor även i aktiv ålder blivit klart missgynnade. Dit hör t. ex. de korttidsanställda. Frågor av hithörande slag har förmodligen varit föremål för utredning alltsedan reformen beslutades, men orättvisorna kvarstår. Vi vill här peka på den särställning och diskriminering som ett mycket stort antal änkor utsatts för på grund av rigorösa pensionsbestämmelser. Enligt en undersökning skulle denna grupp kvinnor enbart i Stockholm uppgå till omkring 45 000.

Enligt pensionsreglerna utgår full änkepension om kvinnan fyllt 50 år före makens bortgång och om hon varit gift med honom i fem år samt om dödsfallet inträffat efter 1 juli 1960. Om emellertid dödsfallet skett före denna tidpunkt är änkepensionen behovsprövad.

Bland de nämnda ca 45 000 ensamstående kvinnorna i åldern 50—66 år enbart i Stockholm hade enligt undersökningen en fjärdedel en bruttoinkomst under 470 kronor i månaden. Dessa siffror belyser enligt vår mening de ekonomiska svårigheterna för denna grupp människor. På arbetsmarknaden har kvinnor över 50 år — särskilt de många som saknar utbildning — ytterst svårt att konkurrera med den yngre arbetskraften. I regel blir de hänvisade till helt okvalificerade och lågavlönade arbeten. I ett hårdnande arbetsmarknadsläge som det vi nu upplever blir dessa kvinnors ställning särskilt prekär. Under en relativt lång tid framöver kan vi dessutom räkna med att omstruktureringen inom näringslivet medför kontinuerlig friställning av arbetskraft. De äldre och utbildade drabbas i första hand.

De många änkor som på detta sätt utan egen förvållan råkat in i en svår ekonomisk situation borde enligt vår mening av rättviseskäl ägnas uppmärksamhet vid översynen av gällande regler inom pensionssystemet. Ur samhällsekonomisk synpunkt måste det anses förmånligare att bereda människor möjligheter till en ekonomiskt någorlunda trygg livsföring än att genom njugghet förvisa dem till en misär som medför långt större ekonomisk belastning för den samhälleliga sjukvården och

annan social verksamhet. Vidare anser vi att det här är — liksom på många andra områden — fråga om den solidaritet mot sämre ställda som i andra sammanhang åberopas när det gäller att hjälpa människor som i välfärdssamhället hamnat på livets skuggsida.

Vi är medvetna om att en översyn av dessa frågor är förknippad med en rad problem som vi inte anser oss behöva gå in på här. Emellertid finner vi reglerna för änkepensionen i dessa hänseenden innebära sådana orättvisor att de motiverar prioritering. Enligt vår mening bör därför snarast en ändring av reglerna vidtas så att de inte innebär någon diskriminering av ensamstående kvinnor på grund av tidpunkten för mannens frånfalle. Inte minst talar arbetsmarknadspolitiska skäl för att nu gällande orättvisor elimineras.

Med stör av vad ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en snabb översyn av reglerna för erhållande av änkepension i syfte att eliminera de orättvisor som gällande bestämmelser innebär i de fall då makens död inträffat före den 1 juli 1960.

Stockholm den 26 januari 1968

Dav. Gomér (cp)

Bengt Börjesson (cp)
i Falköping
